

у област између река Девол и Мати, али не на обалу, већ на копно. Важно место на том подручју било је Круја. Арбанон је крајем 12. века био под влашћу извесног Прогона. Након Четвртог крсташког похода, када су 1204. године крсташки освојили Цариград, што је био крај Византијског царства, Арбанон је добио политичку самосталност. Тако је Арбанон, дакле, прва држава која носи албанско име.

Трећи владар ове државе, Деметрије (1208–1216), Прогонов син, био је ожењен Комнином, ћерком каснијег првог српског краља Стефана Првовенчаног и нећаком Алексија III Анђела. Носио је високу византијску титулу *меџас архон* и *панијерсеваши* (обе са значењем „велики господар“), коју су раније носили чланови царске породице. Деметрије је 1208. године склопио трговински уговор са Дубровником и остварио контакте са папом Инокентијем III, молећи да га уведе у римску веру. До преобраћања арбанонског владара изгледа ипак није дошло, као ни његовог таста, српског краља, којег је папа крунисао 1217. године. Латинско царство показало се као сувише слабо да би такав корак сматрало неопходним. Моћ Латина се врло брзо свела на Цариград и околину. На Истоку је створено ново грчко царство са седиштем у Никеји, а на Западу су се као наслеђе Византијског царства поделили Бугарско царство Асена (Друго бугарско царство, 1185–1396), српска држава Немањића и грчка деспотовина Елир.

Након смрти Деметрија (око 1216. године) мала кнежевина Арбанон није могла да се одржи у окружењу моћних суседа, већ је била играчка за конкурентске снаге. Тако је најпре постала вазалска држава Елирске деспотије. Међутим, након што су Бугари 1230. године под вођством Јована Асена II потукли цара Теодора Анђела Дуку Комнина, Арбанон пада под бугарску власт. Деспот Михајло II Дука Комнин је додуше покушао да Арбанон врати Елиру, али га је 1253. године победио Јован III Дука Ватац, цар Никеје, те је тако Арбанон припојен Никејском царству. Ипак, ни никејска власт није трајала дуго. Арбанонски кнез Голем, који је владао као вазал Јована III, одметнуо се од цара и приклонио се поново Елиру у којем је још увек владао Михајло II. Савез са Елиром је убрзо, вероватно након Големове смрти, довео до уједињења са деспотовином.

Анжујски Regnum Albaniae

Простор данашње Албаније није средином 13. века био само позорница сукобљавања Никеје и Епира, бугарске и српске државе, већ је на том простору у међувремену желела да се учврсти и једна западна сила: Манфред Хоенштауфен, краљ Сицилије и син цара Фридриха II, поново преузима антивизантијску политику норманских владара. Он је 1258. године заузео Корфу и албанске градове Драч, Валону и Бутринт, област која је била под влашћу Михајла II Епирског*. Епирски деспот морао је да се помири са овим губитком моћи и већ исте године склопи савез са Манфредом, коме је чак и своју ћерку Јелену дао за жену. Већ изгубљене области у Албанији проглашене су Јелениним миразом. Ипак, владавина Хоенштауфена у Албанији била је кратког века. Најпре се савез Епира и Сицилије против Никеје показао не посебно успешним, а потом се у Манфредовом краљевству, Сицилији, појавио конкурент без премаца – Карло Анжујски, којем је папа 1263. године доделио краљевину обеју Сицилија (Напуљску краљевину) као лено. Након свечаног крунисања 6. јануара 1266. године, Карло је 26. фебруара победио свог супарника Манфреда код Беневента, а 1268. код Таљакоца поразио и Манфредовог нећака и наследника, младог Конрадина. То је био и крај владавине Хоенштауфена у јужној Италији, али не и крај политике продора на Исток коју су водили сицилијански владари и коју је Карло Анжујски одмах преузео.

Као и Нормани и Хоенштауфени, и Карло Анжујски је имао империјалистичке планове. И њему је пред очима лебдела „Средоземна империја“, те је постао један од најопаснијих противника Византијског царства које се 1261. године поново издигло. Већ 1267. године Карло је у Витербу, у присуству папе, са латинским царем Балдуином II, иначе протераним из Цариграда, склопио савез и уговор о подели Византијског царства чије је поновно освајање већ било планирано. Након тога Карло је требало да задржи власт над феудима Ахаје (Пелопонез), Епира и Јонских острва, а савез је ојачан венчањем Балдуиновог сина Филипа са Беатрисом, ћерком Карла Анжујског. На самом Балкану Карло је нашао савезнике у Бугарској и Србији

* Драч је тада био под влашћу никејског цара. – *Прим. ред.*